

บทความพิเศษ

กลยุทธ์การเจ้าหน้าที่บริจาคนโลหิต

ปิยนันท์ คุ่มครอง

หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์และเจ้าหน้าที่บริจาคนโลหิต

เป้าหมายการจัดการโลหิต

งานบริการโลหิต เป็นภารกิจหลักของสภากาชาดไทย ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล ให้ดำเนินการจัดหาโลหิตจากการบริจาคให้มีปริมาณเพียงพอและมีคุณภาพปลอดภัยสูงสุดสำหรับผู้ป่วยทั่วประเทศ โดยความรับผิดชอบของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ ซึ่งมีนโยบายหลักว่า **“โลหิตทุกยูนิต ต้องได้รับการบริจาคโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน”** แต่ละปีมีสถิติการขอใช้โลหิตเพิ่มขึ้น 8-10% ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ จึงได้ตั้งเป้าหมายในการจัดหาโลหิตบริจาคทั่วประเทศ เพิ่มขึ้นเป็นปีละ 1,600,00 – 1,800,000 ยูนิต ในส่วนกรุงเทพมหานครต้องจัดหาให้ได้ปีละ 480,000-500,000 ยูนิตขึ้นไป นอกนั้นเป็นส่วนภูมิภาคดำเนินการจัดหาโดยเหล่ากาชาดจังหวัด ร่วมกับโรงพยาบาลสาขาประจำจังหวัด ซึ่งการดำเนินงานด้านการบริการโลหิตที่ผ่านมา มีความก้าวหน้าเป็นลำดับ แม้ว่าในแต่ละปีมีประชาชนบริจาคนโลหิตเพิ่มมากขึ้น แต่การขอใช้โลหิตก็ยังคงเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว จึงต้องมีการจัดโครงการต่างๆ เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนบริจาคนโลหิตทุก 3 เดือน หรือปีละ 4 ครั้ง เป็นประจำสม่ำเสมอเพิ่มมากขึ้น

ปัญหาการจัดการโลหิต

- จัดหาโลหิตและส่วนประกอบโลหิตไม่เพียงพอ
- จัดหาโลหิตได้ไม่สม่ำเสมอตลอดปี
- ผู้บริจาคนโลหิตขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการดูแลสุขภาพ/ไม่ผ่านการคัดกรองเป็นผู้บริจาคนโลหิต

กลยุทธ์การเจ้าหน้าที่บริจาคนโลหิต

- วางแผนการจัดการโลหิต เพื่อให้การจัดหาโลหิตเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด
 - สำรวจข้อมูลหน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน วัด สู่เหว่า มัสยิด ชุมชน
 - สำรวจอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
 - ตั้งเป้าหมายการจัดการโลหิตให้ชัดเจนในแต่ละหน่วยเคลื่อนที่
 - จัดหน่วยเคลื่อนที่อย่างมีประสิทธิภาพ

- ใช้สื่อประชาสัมพันธ์ให้เหมาะสมกับหน่วยงานที่จัดบริจาคนโลหิต

● การวางแผนเก็บรักษาผู้บริจาคนโลหิตอย่างยั่งยืน

- สร้างผู้ประสานงานจัดกิจกรรมบริจาคนโลหิตในหน่วยงาน และจัดประชุมประจำปี เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เช่น การประชุมด้านการจัดหาผู้บริจาคนโลหิตระดับชาติ การอบรมผู้ประสานงานด้านการจัดหาผู้บริจาคนโลหิต โครงการเพิ่มความรู้ เพิ่มโลหิต
- สร้างผู้นำในการบริจาคนโลหิต เช่น โครงการเยาวชนไทยให้โลหิต โครงการสร้างฐานชุมชนเข้มแข็งบริจาคนโลหิตยั่งยืน
- จัดตั้งชมรมผู้บริจาคนโลหิต เช่น ชมรมผู้บริจาคนโลหิตหมู่พิเศษ ชมรมผู้บริจาคนโลหิต 100 ครั้ง ชมรมผู้บริจาคนโลหิตของแต่ละจังหวัด ชมรม Club 25 of Thailand

● วางแผนประชาสัมพันธ์ในเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ความตระหนัก แกะไขความเข้าใจผิด สร้างความน่าเชื่อถือ และสัมพันธ์ภาพที่ดีกับหน่วยงานต่างๆ ที่จัดรับบริจาคนโลหิต และสื่อมวลชน

- สื่อมวลชน อาทิ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ นิตยสาร
- สื่อสิ่งพิมพ์ อาทิ โปสเตอร์ แผ่นพับ แผ่นปลิว หนังสือความรู้เรื่องการบริจาคนโลหิต นิทรรศการ
- สื่ออิเล็กทรอนิกส์ อาทิ วิทยุทัศน์ Website การส่ง SMS Spot วิทยุ Spot โทรทัศน์

● วางแผนการจัดกิจกรรมพิเศษตามวาระโอกาสต่างๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการโลหิตให้ได้ตามเป้าหมาย

- โครงการประจำปี เช่น โครงการสร้างกุศล ส่งบุญ ด้วยการบริจาคนโลหิต โครงการ ประชาชนชาวไทย ทำความดีบริจาคนโลหิต ถวายพ่อของแผ่นดิน เพื่อให้ทุกจังหวัดใช้เป็นโครงการหลักในการจัดหาโลหิตทั่วประเทศ
- โครงการตามวาระโอกาสต่างๆ เช่น โครงการ ก่อนเที่ยว เกี่ยวเพื่อนบริจาคนโลหิตก่อนปีใหม่ โครงการ รักนี้มีแต่ให้ โครงการเติมความรักด้วยหัวใจ เติมน้ำ

ใจให้โลหิต โครงการปันโลหิตให้ห้อง โครงการเลี้ยงนี้ ไม่เลี้ยงหัวใจ ด้วยการให้โลหิต โครงการถือศีล ทำบุญ ด้วยบริจาคโลหิตวันมาฆบูชา โครงการวันฮาโลวีน หนีผีมาให้เลือด วันกาชาดโลก วันผู้บริจาคโลหิต เป็นต้น

● **การสร้างขวัญและแรงจูงใจ (Motivation & Incentive)**

- ผู้บริจาคโลหิต
 - เข็มที่ระลึกสำหรับผู้บริจาคโลหิต
 - เหรียญกาชาดสมนาคุณชั้น 1 2 3
 - ของที่ระลึกโครงการ
- ผู้ประสานงานจัดบริจาคโลหิตในหน่วยงาน
 - ใบประกาศเกียรติคุณสำหรับหน่วยงาน
 - เหรียญกาชาดสมนาคุณสำหรับผู้ประสานตามลำดับ
 - 2,000 ยูนิท/ 4 ปี (5 ราย)
 - 6,000 ยูนิท/ 6 ปี (3 ราย)
 - 8,000 ยูนิท/ 8 ปี (3 ราย)

ตัวชี้วัดการจัดการโลหิต

1. จำนวนผู้บริจาคโลหิตทั่วประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 เปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา
2. จำนวนผู้บริจาคโลหิตใหม่ในกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา
3. ลดจำนวนหน่วยเคลื่อนที่ที่ได้รับโลหิตไม่ได้ตามเป้าหมายให้ได้ $\leq 20\%$ เปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (ประเมินทุก 3 เดือน)
4. หน่วยงานที่จัดกิจกรรมบริจาคโลหิตมียอดผู้บริจาคโลหิตที่ถูกปฏิเสธชั่วคราวลดลงร้อยละ 15 ของยอดผู้บริจาคโลหิตในหน่วยงานนั้นๆ

การจัดการผู้บริจาคโลหิต ของประเทศไทย ได้รับความร่วมมือสนับสนุนเป็นอย่างดีจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ราชวิทยาลัย ชุมชน ธนาคาร สถาบันการศึกษา มูลนิธิ วัด มัสยิด สุเหร่า ฯลฯ โดยเฉพาะประชาชน ทำให้ได้รับโลหิตจากการบริจาคตามเป้าหมาย ถึงแม้จะไม่สม่ำเสมอทุกเดือนก็ตาม สามารถจ่ายโลหิตให้กับโรงพยาบาลต่างๆ ทั่วประเทศได้เพิ่มมากขึ้น